

comunica[ció]

entrevista

“No veiem que les coses s’estiguen fent amb la celeritat que necessitem els malalts”

Ximo Solano, president de l’AAPV

Per Nelo Gómez

M’enfile cap al Cabanyal per parlar amb el nostre president, Ximo Solano, com si estiguérem a casa. De fet, hem quedat a sa casa. La seua segona residència és França però estos dies assaja una producció ací. Al sofà em confessa que no li fa por actuar en valencià, li fa respecte després de huit anys.

Ximo, açò més que una entrevista, serà un monòleg teu on parlarem de tres blocs: teatre, audiovisual i doblatge. Quines eren o són les aspiracions de l’AAPV en cadascun d’estos? Un any després dels governs del canvi i quasi un any després de la nostra nova Junta Directiva, què hem aconseguit o què no?

Comence per un bloc genèric sobre quin és el balanç: crec que encara no es pot fer balanç. És a dir, hi ha un balanç de la feina, tota la Junta Directiva s’ha implicat molt en fer la

seua feina, però no podem dir que hem aconseguit alguna cosa, malauradament. Estem encara en un temps d’espera. Nosaltres veníem apresos – no només els qui estem a la Junta Directiva, sinó els actors i actrius en general – però els polítics no. I els estem deixant, crec, un temps més que prudencial perquè aprenquen fent i equivocant-se. Equivocant-se més del que pensàvem que s’equivocarien! Per tant, arriba un moment en què, després d’un any, on ni en l’Ajuntament de València, ni en les diputacions, ni en la

Generalitat, aconseguixes dur a terme certes coses... em plantege que potser els que estem equivocats som nosaltres. Què passa per què cap dels polítics – durant l'etapa del PSPV fa trenta anys, durant l'etapa del PP en vint i quatre anys, i ara en esta nova etapa en la qual, en teoria, venien apresos – es faça càrrec de la veritable problemàtica de la nostra professió? Tal volta és que genèticament, en l'ADN dels valencians, hi hagut un buit tan gran, una manca tan bèstia d'estructures teatrals, que ja no estan ni en l'imaginari de les persones. Aleshores se'ns posa per davant, una vegada més, la pedagogia. I això és molt costós. Cansa molt repetir una vegada més i esperar a què els polítics actuals s'equivoquen per dir-los "ara que ja t'has equivocat, fes-ho bé". Portem fent pedagogia una generació i mitja.

Trobes que en totes tres institucions (Ajuntament, Diputació i Generalitat) estem igual o s'han fet algunes passes més decidides en alguna d'elles? Per exemple... la Sala Escalante.

En Diputació, per primera vegada, s'ha aconseguit entrar. Eixos passos, xicotets passos, s'han donat. També en l'Ajuntament de València, cal dir-ho. Ara bé, eixos passos no porten enlloc. I és perquè els polítics no es pensen que les coses siguen així de senzilles. Quan nosaltres des de l'AAPV diem "el que necessitem són estes tres coses", els polítics no es creuen que amb això es puguem solucionar part dels problemes. En la Junta Directiva pensem que la solució és crear un sector industrial cultural fort. A partir d'ací podrem discutir sobre què és la nostra feina,

però si no hi ha feina... Nosaltres no estem en contra de l'amateurisme, però l'amateurisme no pot ser el tot. Amateur vol dir "qui estima", però no "qui es dedica professionalment". Nosaltres també som amateurs, estimem la nostra professió, però volem i necessitem viure d'ella. I açò és el que manca. Es queda tot en el dogma d'allò popular. Popular no és bo ni dolent, però fa que allò que no siga popular siga l'elit, siga elitista. I això sí que sembla dolent, quan realment el concepte elitista ve de la Revolució Francesa, quan – després de quedar-se sense caps, perquè els els han tallat tots – diuen: "senyors, qui sap fer açò? qui sap fer allò? Porteu-me els millors". Eixos millors són l'elit. I eixa gent que entre els actors, els productors, els autors, els directors existeix, és la gent en la qual no es confia des de les institucions per fer les coses ara. Per això, crec que hem perdut l'ADN de teatre que ha tingut València tota la vida.

I en cas que s'haja perdut?

En cas que s'haja perdut ens toca, si no volem ser una província – en el mal sentit de la paraula – de Madrid, si no volen ser només la platja de Madrid, ens toca fer proselitisme i pedagogia.

Sí, però ja has dit que estem en eixe punt. Per tant: seria possible dur el projecte teatral valencià sense les institucions?

No. No es pot a Europa i tampoc als EUA, diria.

I si pense en Buenos Aires?

Val. Buenos Aires... A vore... És que està idea-

litzat el teatre a Argentina. Aquells que omplien la *Calle Corrientes* i els seus teatres, el públic que paga, eixe públic és paregut al de la Gran Via de Madrid. És gent que va a vore un determinat tipus de teatre. I després hi ha un fenomen. El fenomen que exporta Argentina, que naix en la gran crisi dels noranta – que jo vaig viure perquè estava treballant allà en eixe moment – on hi ha una eclosió d'escriptura, de dramaturgia teatral, però que no deixa de tindre un problema greu de subsistència. Segueixen, en molts casos, amateurs. El que passa és que la part que ens arriba a nosaltres és la de l'exportació.

Mira, ho diré clar, jo que he estat molts anys treballant fora: més talent que a València en este moment a nivell de dramaturgs, no he vist a París. Tan gran com és París i el sistema productiu que té. Per tant, eixe fenomen del que parlàvem s'ha produït. Però com passa eixa eclosió al teatre i que la gent siga capaç d'anar a vore'l. No passa perquè no hi ha indústria, perquè no hi ha teatres que siguen capaços de mostrar eixos autors, i eixos autors acaben marxant a altres llocs per a escriure per a altres.

Així que la clau per mantindre la gent ací i crear la indústria és... (redoble de tambors)

Amb teatres productors exhibidors a la llarga, és a dir: assentant la professió. Una vegada assentada, la professió es retroalimenta, com una taca d'oli, de la pròpia societat. Per a eixe impuls es necessita el recolzament públic. Això no està. I no està perquè no pensen que això siga primordial. El Circuit no és un motor; és una part de la indústria, però el motor productiu es basa en els teatres que produeixen i

exhibeixen a la llarga.

També els teatres privats?

Clar, dels públics i dels privats. Hi ha uns determinats teatres privats que cal recolzar de manera que puguen fer, a un determinat preu, eixes produccions. Ara tenim l'exemple de "El sopar dels idiotes". Independentment que t'agrade més o menys, que estiguen més o menys guapos, que siga o no millor la pel·lícula... el que és indubtable és que l'experiència de tindre a eixos actors assajant i exhibint dos mesos i mig a València, crea indústria. No em ficaré en si és dels uns o dels altres, en si és "de los de arriba o de los de abajo", en totes eixes ximpleries. Això està molt bé parlar-ho quan sobra la feina! El teatre comercial és necessari. Això alimenta qualsevol altre tipus de teatre i sobretot, fixa a la professió. Este és

el camí. El bolo no és el camí. Ni en qualitat, ni professionalment alimenta per molts bolos que es facen. Quan els polítics s'omplin la boca parlant d'exportació cal dir-los que l'exportació només funciona si el motor a casa funciona. Si no ens quedarem sempre on estàvem: en l'intent.

Has parlat de "els uns i els altres". Tots sabem que a la nostra professió es produeixen xocs entre uns i altres. Qui té la culpa?

(Riu) El problema ho diu el vers "ja no ens alimenten molles". Les molles són les que produeixen que els pobres es barallen per elles davall la taula, amb els gossos. Eixes baralles són normals en un país desestructurat com el nostre, acostumat a pegar-se colzades als ulls per aconseguir una molla. Això s'acabaria amb una veritable política. Igual que s'acabaria la

hiperinflació de companyies, la hiperinflació d'espectacles que duren un dia, i tants altres vicis fruit de la destrucció de l'estructura. És impossible que vint i cinc anys de règim no hagen produït alguna cosa en nosaltres. Igual no som capaços d'establir un diagnòstic sobre la malaltia, però la malaltia existeix. I clar, ara que venien temps de pau, no veiem que les coses s'estiguen fent amb la celeritat que necessitem els malalts. Els malalts no som només la professió, és la resta de la societat també.

I creus que la societat s'adona dels picabaralles que han sorgit estos mesos? Parle de gestió de teatres públics, nous festivals escènics, plans estratègics...

No. La societat no s'enterra de nosaltres. No sap que existim.

Tant per a allò bo com per a allò roïn.

Ja m'agradaria que entraren en allò roïn. Perquè significaria que hi ha alguna cosa bona també. La manipulació política que s'ha fet en este país, és l'únic lloc on s'ha fet, al voltant de què significa ser actor, en què consisteix esta professió, al voltant de les ajudes, les famoses subvencions, l'IVA, etc. per un cas concret, que va ser el "no a la guerra", ho estem pagant i ho pagarem molt de temps. I açò també requereix de molta pedagogia. Que una persona proteste, siga infermera, mestre, arquitecte o actor, és la seua obligació com a persona, no com a professional d'una cosa determinada. Tal volta és que nosaltres tenim més visibilitat i aleshores se'ns intenta destruir per això. Se'ns té por i se'ns intenta anul·lar. I encara així nosaltres pensem que no tenim cap poder, però algun n'hem de tindre quan sem-

pre es carrega contra nosaltres.

(...) Jo no sóc partidari de les subvencions: quan li les lleven a la Ford, a l'agricultura, a la indústria del peix, als partits polítics, als empresaris, als sindicats... quan li les lleven a tot, a tot, a tot, que les lleven també a la cultura. Però mentre el sistema estiga muntat com està muntat, la gent, l'únic accés que té possible a esta part és mitjançant la inversió pública. Dit açò, la inversió pública en cultura és la més barata de totes les inversions. Hi ha molt poques subvencions que produïsquen en un termini molt curt de temps un retorn d'entre set i quinze euros per euro invertit. Qualsevol sector públic que invertisca ahí tindrà un retorn directe en forma d'economia d'escala molt gran en poc de temps. Açò quan ho dius als polítics peguen cabotades, però no s'ho creuen. I com no s'ho creuen no ho fan, perquè si s'ho cregueren tindrien un sector que mou entre tres i set mil persones – és a dir, quasi la meitat del que mou la Ford.

Hem parlat de teatre. Pel que respecta a l'audiovisual, en quin punt estem?

Estem en el punt en què hem estat en la lluita de totes les reunions possibles de les negociacions per a la nova televisió, com per exemple a Les Corts, on el nostre discurs sempre ha anat al voltant de la qualitat del producte. I la qualitat costa uns diners i un temps. No ho tindrem ràpidament. Potser s'obriga la tele i no tinguem la qualitat...

Pel que fa a les pel·lícules estem lluitant pel reconeixement de l'actor – actor o actriu quan dic "actor" – com a eix de la producció pròpia i com a prescriptor del producte valencià. Hem tingut discussions fortes amb els productors perquè no han cregut mai en el producte valencià. Només han cregut en ell quan eixe producte se n'ha anat fora. Això és d'una visió provinciana... Ens deien "¿y si voy al País Vasco? ¿por qué tengo que llevarle yo un actor (valencià)?" i no, no, la pregunta és "per què té

ell que posar-te'n un?". S'està intentant i hem millorat, tant amb les tres associacions de productors com amb l'Administració, però costa, eh! Costa fer-los creure que defensar el producte és defensar la professió. Tinguem en compte que som l'associació més gran de tot el País Valencià dedicada a la cultura amb el major nombre d'associats. I que hi ha dels associats? Doncs els qui pertanyen a l'AAPV i els qui, malauradament, no poden pertànyer per problemes econòmics i per problemes de visibilitat nostra, per a què aprofita una associació si no hi ha feina? Per a reivindicar-la. Estem parlant que representem als actors del nostre territori, per això ara mateix estem amb els ulls oberts i l'escopeta preparada perquè no se'ns torne a escapar una. Ja que es produeixen pel·lícules, que es fan en valencià, igual que es produeixen en xec, grec o noruec. (...) S'ha demostrat que els actors valencians són iguals de bons que un senyor de Mali o Nova York.

En titulars: què hem aconseguit a l'audiovisual?

- Hem aconseguit que el sector es crega que els actors d'ací podem ser protagonistes, però no m'atrevisc a dir-ho fins que no veja el resultat de les noves ajudes.

- Hem aconseguit tindre visibilitat com un dels principals col·lectius afectats pel tancament de la televisió.

- Hem aconseguit que se'ns tinga en compte per aplicar els criteris de qualitat per a la televisió i el cinema.

- Hem aconseguit que la relació amb els interlocutors siga fluida i que els productors es

vegen en l'obligació moral de contractar protagonistes valencians.

Doblatge és una de les branques de l'audiovisual. Què podem dir d'esta branca?

Quan isca endavant la televisió, eixirà endavant el doblatge automàticament. Però hi ha una cosa més important del doblatge: la divisió que li ha costat als actors valencians. És una cosa que tenia clara quan vaig acceptar la presidència. Les ferides estan, però hem de fer que eixes ferides no supuren més. Hem de tancar-les com es puga, i de vegades no es poden tancar totes, però no poden suposar de nou un conflicte laboral, una divisió tan gran dins de nosaltres. Ho vaig dir al discurs dels Premis AAPV 2016: "junts som millors, no només més forts". Eixos problemes ens afebleixen molt i els valencians ja tenim prou problemes com per a, damunt, discutir entre nosaltres. Cal estar expectant amb la reobertura de la tele perquè ningú es faça els llest, i que els pocs estudis de doblatge treballen amb normalitat i els actors amb tranquil·litat, sense por a que tornen conductes del passat. El doblatge és com una postguerra i una postguerra requereix d'unió. I ja sé que al voltant d'això hi ha hagut, entre alguns associats, postures encontrades, però des de la Junta Directiva decidírem pegar un pas endavant perquè tot eixe conflicte es dissolga i puguem respectar-nos.

Hem parlat de teatre, audiovisual i doblatge. I ara has nomenat la Junta Directiva. Molt bé, què estem fent en cada comissió?

En la Comissió de Formació s'està parlant amb les autoritats, amb AISGE i amb

l'Ajuntament de València per poder fer una formació contínua. Així mateix, cursos de doblatge.

En la d'Audiovisual s'està negociant totes les setmanes, hem tingut ja com unes trenta reunions, amb les altres associacions implicades en la reobertura de la televisió, per saber què s'està tramitant a Les Corts, i hem començat el procés per a la nova Llei de l'Audiovisual Valencià.

En la de Teatre, a banda que la interlocució és directa tant amb el Conseller, com amb el Secretari Autonòmic de Cultura, com ara amb el nou Director General de CulturArts, s'està intentat que totes les coses que hem demanat a l'estudi de vint fulls es porten a terme. També formem part del tribunal del Centre Teatral Escalante, de cara a la nova direcció. I estem intentant corregir la relació amb la Regidoria d'Acció Cultural de l'Ajuntament de València perquè s'està produint un excés de poder per part d'algunes persones que pot ser molt perillosa. I també tenim a la vista una reunió amb AVETID per tractar el futur Conveni de Teatre. I a Les Corts, hem recolzat una Proposició No de Llei perquè es discutisca de teatre. En eixa PNL es parla de crear un

teatre nacional amb una direcció artística, amb una dotació econòmica i centres de producció determinats.

I en la Comissió de Comunicació fem entrevistes com esta per contar-ho tot. No tinc més preguntes, senyoria. Vols afegir alguna cosa més?

El que diria és que allò pel que aprofite l'Associació d'Actors està per vore. Perquè l'Associació no pot ser només un sindicat. És un lloc de trobada d'artistes i els artistes sempre tenen coses a dir. Per això, faig una crida a tots els actors que pensen que si no hi ha feina no cal estar a l'AAPV. Si realment estem tots en i amb l'AAPV, l'Associació serà una eina encara més important per a la cultura al País Valencià. Així que estem oberts a què tothom ens diga la seua.

Off de record, continuem la conversa fins a poqueta nit, quan la dona i el fill de Ximo entren al saló. Aleshores, el menut m'agafa el rol d'entrevistador, però preguntant-li a son pare dubtes propis d'un xiquet. Ja està bé de sindicalisme per hui.

Col·laboren amb l'AAPV:

Ajuntament de València

CULTURARTS
Teatre i Dansa

www.aapv.net

actors i actrius
professionals valencians

